

18 juny 1954: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOAQUIM MOLAS presenta la seva comunicació sobre *El «Blanquerna» i la narrativa francesa coetània*. Llull — diu — es realitzava molt al marge dels ambients literaris del seu temps, però en rebia influències, més o menys directes i profundes, que sabia incorporar, tot refontent-les genialment, a les pròpies singulars actituds i ambicions. Així, hom pot trobar en el *Blanquerna* certes reminiscències procedents del camp narratiu de les *chansons de geste* i, en especial, dels *romans courtois* francesos. En llur examen, però, cal procedir amb molta de cautela, ja que hom pot prendre per literaris elements extrets de la realitat (és el mateix problema que ofereix la novella cavalleresca). El Sr. Molas remarca el caràcter de cavallers errants de Crist de Blanquerna i de Fèlix, més o menys pròxim al d'un Galaad o d'un Perceval. Seguidament, examina algunes situacions i tècniques utilitzades per Llull que coincideixen amb d'altres que trobem, ja fetes tòpic, en la narrativa francesa: Aloma encomana Blanquerna a «lo sant baró Josep ab Arimatea», i cau desmaiada en marxar el seu fill (ja assenyalades per Montoliu); els cartells o missatges misteriosos, molt freqüents en la *Queste del Saint Graal*, apareixen dues vegades en el *Blanquerna*; l'aventura del cavaller orgullós que rapta una donzella, etc. Finalment, estudia, amb més de detall, el tema del *locum amenum* i, sobretot, el de les llàgrimes i el de la fera dominada gràcies a una intervenció divina, la trajectòria literària del qual intenta de dibuixar a grans trets.

Intervenien el Sr. J. RUBIÓ I BALAGUER (hi ha anècdotes i temes propis de l'ambient d'una època que hom no pot considerar elements pròpiaments literaris, com el de les llàgrimes, molt característic de la vida medieval; cal tenir sempre en compte que la finalitat del *Blanquerna* no és pas cavalleresca, ans religiosa) i el PRESIDENT. — CARME BOYÉ, Secretari.

20 juny 1954: Sessió plenària a Tarragona. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

Mn. PERE BATLLE I HUGUET, en nom de la Societat Arqueològica Tarraconesa, dona la benvinguda als membres de la S.C.E.H. vinguts de Barcelona i es refereix breument a la tasca que els estudiosos tarragonins duen a terme principalment en els camps arqueològic i històric.

El Secretari llegeix el discurs del Sr. JOSEP DE C. SERRA I RÀFOLS, actualment a l'estranger, que versa sobre *Tàrraco i Emèrita*. El Sr. Serra comença indicant que la primera vegada que visità Mèrida, abans, doncs, dels estudis que després hi ha realitzat, el colpí ja la diferència essencial que era vistent entre ella i l'antiga Tàrraco. Elles dues representen els pols oposats dins la formació de les ciutats de la Hispània. Totes dues aconseguiren la capitalitat d'extenses províncies, més gran la Tarraconesa que no la Lusitània al temps de l'Imperi, però d'idèntica categoria administrativa. La diferència està en llur origen completament distint. Tàrraco és un nucli pre-romà que, per un seguit de causes geogràfiques i històriques, és adoptat pels romans per a fer-ne la capitalitat d'Hispània; creix lentament, d'una manera natural, al compàs de l'assimilació i de la romanització d'Ibèria. Emèrita, en canvi, és una creació fins a cert punt artificial, deguda a un acte de voluntat imperial, i, per tant, la seva grandesa neix en el seu origen; no segueix les petjades de la romanització, sinó que la precedeix, és un dels elements actius del procés d'assimilació del país, per a accelerar i consolidar la qual fou creada. Aquesta diferència d'origen en les dues ciutats és manifesta d'una manera molt clara en les respectives plantes urbanes, en la disposició dels monuments i en llur estructura arquitectònica i segurament també en la distinta manera de viure de llurs habitants, sense que el pas dels segles i llurs vicissituds arribin mai a esborrar l'empremta original. El Sr. Serra es refereix als orígens de Tàrraco i als problemes que plantegen les seves muralles — pre-romanes?, romanes? — per als quals no ha estat encara trobada una escaient solució. Després d'adduir diverses citacions d'autors

clàssics, examina com devia ésser la vida de la ciutat abans i després de l'arribada dels romans; hi subratlla la manca d'un bon port, cosa que no feia impossible, de tota manera, un bon tràfic marítim; recorda com fou erigida, de primer, capital de la Citerior, i després, de la Tarraconesa, d'una manera espontània. A mesura que les condicions econòmiques creades per la pacificació del país —afegeix— feren créixer la població de tota la província, cresqué també la capital, i les necessitats d'aquesta població en augment obligaren a aixecar uns temples i uns edificis civils, i habilitar places públiques i grans edificis per a espectacles —teatre, amfiteatre, circ, etc.—, així com obligaven a dur-hi aigua. A la fosquedat dels orígens de Tarragona s'oposa la claredat dels orígens de Mèrida, malgrat que pugui haver-hi també algun punt discutible. D'algunes fundacions de la mateixa època, sabem que foren fetes en llocs ja poblats (p. ex. Saragossa, al lloc anomenat Salduba), però de Mèrida només conservem el nom oficial donat pels romans; si existí un poblat lusità, del qual, però, l'arqueologia no ens diu res, degué ésser tan poc important que no fou pas la seva existència allò que determinà que la colònia s'establís allí i no en un altre lloc, sinó més aviat consideracions de tipus geogràfic —encreuaments de la via terrestre amb la via fluvial— i polític —establiment d'un gran nucli romà en una terra imperfectament romanitzada. Que el país no era completament segur, ho prova el fet que la colònia fos voltada de muralles, completament innecessàries per a defensar-se d'un enemic exterior, en una província extrema i lluny de les fronteres bàrbares. El senyor Serra segueix amb una comparació detallada de la topografia de Tàrraco i Emèrita, així com de llurs teatres, amfiteatres, circs, temples, ports, i acaba dient que Tàrraco neix i creix pel propi impuls, mentre que Emèrita és originada pel pensament polític d'August i plasmada per obra d'uns arquitectes i enginyers al servei dels quals l'administració imperial posà tots els mitjans necessaris, i que, per tant, Emèrita, on possiblement August no visqué mai, és molt més la seva obra que no pas Tàrraco, on sabem que residí una llarga temporada.

El PRESIDENT clou la sessió posant en relleu l'emoció amb què la Societat ha celebrat aquesta sessió a la sala capitular de la Seu de Tarragona i agraint la cordial acollença que han volgut fer-nos els investigadors tarragonins.—R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.